

Stórpólitikarinn við kenslum og intelligensi

Palme hefur so ofta borið fram sjónarmið, sum hann visti fóru at mæta mótstöðu — bæði í Svøríki og uttanlands. Tað var nógv lættari hjá honum at tagt. Men tað gjerdi hann ikki, segði Heðin M. Klein m.a. í minningarorðum sínum. Røðuna prenta vit niðanfryi:

Tað var ikki stórvegis, eg kendi til Palme. Nakað av natúrligum forvitni um hin fremsta norrøna politikaran. Skerptum forvitni um hansara sjálvstöðugu sjónarmið í uttanríkis-málum og trygdarspurningum. Havi sum øll onnur onkuntið sæð hann á sjónvarpskerninum ella í útvarpi, havi lisið nakrar av greinum hansara og onkrar samrøður við hann í útlenskum bløðum, einahelst um uttanríkis spurningar.

Hann var frábregðandi sum toppolitikari, eisini í

norrønum samanhangi. Tóktist opin, livandi og serisur. Hann var ørvísi í medferð og atburði, skjóttur til smil og álvara. Tað bæði sást og hoyrdist á honum, hvat hann helt um tað hann segði. Hann var góður lurtari, men tað sást ikki minni, hvat hugsaði um tað, sum onnur fóru fram. Tað var týðiligt, at hann var engageraður í sínum medmenniskjum og sini samtið.

Palme var spennandi sum persónur og teinkjari, hevði eitt livandi lyndi og

tað — haldi eg — kann sigast um so fáar toppolitikarar. Eg veit, at í Norðurlanda Ráðnum var altið spenningur um røðuna hjá Palme og um orðaskiftið aftaná, tí røður hansara kundu vera visionerar, framsiggjandi.

Hetta var okkurt um Palme sum persón; men hevur hetta nakran týðning í metingini av honum sum politikara?

Men hansara ætlanir og úrslit í innanríkis-málum dugi eg ikki at meta. Men í hansara sjónarmiðum í uttanríkis-málum og serstakliga trygdarspurninginum sást persónleikin hjá Palme aftur í hansara serliga blendingi av kenslum og intelligensi.

Onkur hevur í tí sambandi lagt Palme undir opportunismu ella góðtrúni, naivit. Eg hugs, hvørki er rætt. Palme

hevur so ofta borið fram sjónarmið, sum hann visti fóru óhøglig og mettú mótstöðu, bæði í Svøríki og uttanlands. Tað var nógv lættari hjá honum at tagt. Men tað gjerdi hann ikki.

Góðtrúni skal stava frá tí, at Palme sum realpolitikari átti at vitað, at kenslur og uttanríkis- og trygdarmál hava einki við hvønn annan at gera. Tað er eitt sjónarmið, sum Palme hevur ikki viljað góðtikið. Hann visti, at øll menniskju hava kenslur. Hann visti at vera tær konstruktivu kenslurnar í okkum kúgaðar, koma tær destruktivu aftur í gráum kálvsskinni í hat-ur, í kynismu og alskyns perversitet.

Alt hetta visti Palme.

Palme mundi eisini vita, at í einum uttanveltaðum og privilegieraðum landi sum Svøríki lá nær at hugsa, at Svøríki skuldi sæta sær og lata útheimin skjotta sær sjálvum. Men Palme valdi ikki hesa passivu og líka-sælu leið. Eyðkent fyri hann og hansara engagement var nettup, at hann valdi ta aktivu leiðina, at Svøríki sum uttanveltað og framkomið land hevði eina serliga ábyrgd í verðini. Tað var ábyrgdarleyst at lata sonevndu stórveldini í sínámillum mistrúgv

Eitt minni um Palme

Nú Palme teir tóku av lívi sum frið millum tjóðir bar her við sátt og semju hann vildi øll trætumál best loysa her

Lat friðsanda í okkum verða tann anda, sum Palme bar her til ósamdar tjóðir at gera til sátt og til semju best er

Ein blóðrøsa gøtuna prýddi har friðshetjan Palme læt lív við frið hann alt vildi loysa fyri friðinum læt hann sitt lív

Takk fyri tað lívið tú livdi og friðsandan her í tær var tann kúgaði grætur og heldur hvør skal okkum hjálpa nú her.

Jóannes á Geil

og óflýggjaskapi tiggja sær sum tey vildu og kúga tey sum minni formáddu sær. Lata vápnagoymslurnar vaksa okkum yvir høvðið. Lata mistreystið — sum so lættliga endar í destruktión og ragnaroki — taka yvirhond í fátækum og kúgaðum londum, og í smittandi kynismu breiða seg um allan heim.

Tað var ikki nøkur lætt leið, sum Palme valdi sær. Men tað var tann einasta moralskt forsvarliga. Hann visti, at vøksturin í áliti og opinheit millum sonevndu »maktblokkarnar« og millum fátæku og riku londini eru av livstýðningi fyri framtíð okkara. Hann trúði, at eisini tey smærru londini við sínum sjónarmiðum og fryðsemi kundu ávirka hugsunarháttin í teimum stóru londum.

Vitan Palmes um uttanríkis-mál kundi lættliga enda í lemjandi pessimismu. Men tilíkt mistreysti er ónytiligt sum arbeiðsgrundarlag. Ikki tí, eg haldi at Palme av og á man hava kent tað. Ja, tað er helst neyðugt at hava skilt hetta mistreystið í øllum sínum veldi fyri av álvara at kunna berjast fyri linna og friði í heiminum.

Frá fundi í samstarvsnevndini hjá Norðurlensku javnaðarflokkunum og fakfelagsrørsluni. Palme er sum sýnt við

Emil Juul Thomsen aftur heiðraður

Ínasta hósdeg varð Emil aftur »sligin til riddar«. Hesa ferð av norðurlandnum. Norski aðal-ambassadurin í Føroyum, Dánjal Magnussen, gav Emil riddarakrossin.

Emil er frammanundan riddari í Íslandi, Svøríki og Danmark. Eisini hevur hann stórt heiðurstekin úr Finnlandi. Visindaliga viðurkenning hevur Emil eisini fingið, tá ið hann í 1978 fekk heiði sum

heiðursdoktari við lærða háskúlan í Lund.

Tað eru ikki bara føroyingar, sum hava fingið gleði av bókaútgávu-um hjá Emil. Sjálvur hevur hann syrgt fyri, at granskingarstovnar runt um í heiminum hava fingið fullfíggað søvn. M.a. nevndi Dánjal Magnussen, at lærdu háskúlarnir í Oslo, Bergen og Tromsø vóru sera takksamir fyri teirra bóka-

gávur. Norski kongurin og norska fólkíð vildu á hendan hátt takka Emil fyri tað stóra arbeiðið, hann hevur gjørt.

kl.

Norski aðalambassadurin, Dánjal Magnussen gevur Emil Juul Thomsen norska riddarakrossin